

# Spis treści

|                                                                       |     |
|-----------------------------------------------------------------------|-----|
| Spis ilustracji                                                       | 8   |
| Podziękowania                                                         | 10  |
| Mapy                                                                  | 11  |
| Mapa 1. Migracje Celtów                                               | 12  |
| Mapa 2. Plemiona galijskie w późnej epoce żelaza                      | 13  |
| Mapa 3. Plemiona Brytanii i Irlandii w późnej epoce żelaza            | 14  |
| Mapa 4. Plemiona oraz królestwo Brytanii i Irlandii około 600 r. n.e. | 15  |
| Mapa 5. Zanik języków celtyckich                                      | 16  |
| Wprowadzenie                                                          | 17  |
| <b>Rozdział 1. POCZĄTKI CELTÓW</b>                                    | 22  |
| Tożsamość celtycka                                                    | 22  |
| Języki celtyckie                                                      | 26  |
| Europa w epoce brązu                                                  | 29  |
| Celtowie w okresie halsztackim                                        | 31  |
| Celtowie lateńscy                                                     | 37  |
| <b>Rozdział 2. WIELKIE MIGRACJE</b>                                   | 40  |
| <b>Rozdział 3. ŚWIAT LATEŃSKI</b>                                     | 59  |
| Struktura społeczna                                                   | 60  |
| Gospodarka                                                            | 66  |
| Domostwa i warunki mieszkaniowe                                       | 68  |
| Religia Celtów                                                        | 71  |
| Wojna                                                                 | 75  |
| Lud dojrzały do podboju                                               | 78  |
| <b>Rozdział 4. CELTOWIE I REPUBLIKA RZYMSKA</b>                       | 80  |
| Dzielić i podbijać?                                                   | 81  |
| Podbój Galii Przedalpejskiej                                          | 82  |
| Hiszpania: najtrudniejszy podbój                                      | 86  |
| Galacja: państwo buforowe                                             | 91  |
| Zagrożenie z północy                                                  | 94  |
| <b>Rozdział 5. PODBÓJ GALII PRZEZ CEZARA</b>                          | 98  |
| Wyprawy do Brytanii                                                   | 100 |
| Galowie kontratakują                                                  | 103 |
| Wercyngetoryks: architekt klęski                                      | 104 |

## Spis treści

|                                                              |     |
|--------------------------------------------------------------|-----|
| Tragedia Alezji                                              | 108 |
| Ostatnie dni niepodległości Celtów                           | 110 |
| <b>Rozdział 6. GRANICE IMPERIUM: RZYMSKI PODBÓJ BRYTANII</b> | 113 |
| <b>Rozdział 7. CELTOWIE W ŚWIECIE RZYMSKIM</b>               | 127 |
| Galia Przedalpejska i Hiszpania                              | 130 |
| Galia                                                        | 133 |
| Brytania                                                     | 138 |
| <b>Rozdział 8. POCZĄTKI WALII</b>                            | 144 |
| Niezależni Brytowie                                          | 145 |
| Pojawienie się Sasów                                         | 149 |
| Bitwa pod Mount Badon                                        | 151 |
| Początki Walii                                               | 153 |
| Ludobójstwo czy pokojowe współistnienie?                     | 154 |
| Walia i Anglia                                               | 157 |
| Najazd Normanów                                              | 158 |
| Kłęska Walijszyków                                           | 161 |
| Powstanie Glyndwra                                           | 165 |
| <b>Rozdział 9. ALBA</b>                                      | 168 |
| Malowani ludzie                                              | 169 |
| Dál Riata                                                    | 171 |
| Zjednoczenie czy podbój?                                     | 175 |
| Państwo bez narodu                                           | 177 |
| Mieszkańcy Wyżyn i mieszkańcy Nizin                          | 179 |
| Włości na wyspach                                            | 179 |
| <b>Rozdział 10. IRLANDIA W OBLCZU NAJAZDÓW</b>               | 185 |
| Irlandia wczesnochrześcijańska                               | 186 |
| Złoty wiek                                                   | 189 |
| Długie statki i długie forty                                 | 194 |
| Brian Boru – naczelne królestwo                              | 197 |
| Najazd Anglo-Normanów                                        | 199 |
| Zmierzch kolonii angielskiej                                 | 204 |
| <b>Rozdział 11. NADMORSKA ZIEMIA</b>                         | 207 |
| Armoryka w Bretanii                                          | 209 |
| Uchodźcy czy kolonizatorzy?                                  | 211 |
| Królestwo Bretanii                                           | 213 |
| Ekspansja Wikingów                                           | 216 |
| Bretania i wojna stuletnia                                   | 218 |

## Spis treści

|                                                    |     |
|----------------------------------------------------|-----|
| <b>Rozdział 12. CELTYCKI WRZÓD NA CIELE ANGLII</b> | 222 |
| Reformacja                                         | 224 |
| Zrzeczenie i ponowne nadanie                       | 227 |
| Kolonie Tudorów                                    | 228 |
| Ucieczka hrabiów                                   | 233 |
| Kolonie jakobickie                                 | 235 |
| Wojna konfederacka (1641–1653)                     | 236 |
| Osadnicy Cromwella                                 | 239 |
| <b>Rozdział 13. ZMIERZCH SYSTEMU KLANOWEGO</b>     | 241 |
| Pochodzenie klanów wyżynnych                       | 242 |
| Klany i wojny domowe                               | 245 |
| Jakobici i mieszkańcy Wyżyn                        | 246 |
| Ujarmienie Wyżyn                                   | 249 |
| <b>Rozdział 14. ODRODZENIE CELTYCKIE</b>           | 253 |
| Ponowne odkrycie Celtów                            | 255 |
| Romantyzm i celtomania                             | 258 |
| Tożsamość celtycka i „renesans” walijski           | 260 |
| Szkocja staje się celtycka                         | 262 |
| Celtowie i nacjonalizm irlandzki                   | 265 |
| Ruch panceltycki                                   | 268 |
| <b>Rozdział 15. DIASPORA CELTYCKA</b>              | 270 |
| Pionierzy walijscy i bretońscy                     | 272 |
| Rugi na Wyżynach                                   | 275 |
| Dzikie gęsi                                        | 280 |
| Skutki wielkiego głodu                             | 282 |
| Tradycja wygnania                                  | 286 |
| Ocalenie języka walijskiego                        | 288 |
| <b>Rozdział 16. CELTOWIE DZIŚ</b>                  | 290 |
| Języki celtyckie dziś                              | 290 |
| Celtomania w stylu New Age                         | 297 |
| Czy Celtowie mają przyszłość?                      | 301 |
| Wybrana bibliografia                               | 303 |
| Indeks                                             | 306 |